

10 april 2015

Konferensen om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba

Svenska civilsamhällesorganisationers kommentarer på första utkast till slutdokument

Kommentarerna nedan bygger vidare på de rekommendationer om utvecklingsfinansiering som är framtagna av sju organisationer¹ under samordning av Concord Sverige (rekommendationerna återfinns i sin helhet [här](#)). I våra kommentarer på paragrafer som rör andra former för genomförande så utgår vi från den [position för post 2015](#) som en koalition av organisationer tog fram förra året.

Övergripande kommentarer

Om MR och jämställdhet

- Vi välkomnar skrivningar runt mänskliga rättigheter i dokumentets första paragraf, och jämställdhet i paragraf 6 men ser gärna att åtaganden runt jämställdhet, kvinnors rättigheter och rätten till utveckling integreras bättre genom hela dokumentet. Vi ser också gärna att språket stärks i vissa avseenden, t.ex. bör man ha ett starkare rättighetsperspektiv och poängtera vikten av att uppfylla kvinnors och flickors mänskliga rättigheter och inte bara lyfta den ekonomiska effekten av jämställdhet. Dessutom är det nödvändigt att säkerställa att det finns resurser för att uppnå jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter, något som fanns med redan i Monterey och Doha.

Om uppföljning och statistik

- Vi vill lyfta vikten av institutionaliserade mekanismer för uppföljning och ansvarsutkrävande som är transparenta, oberoende och inkluderande. Mekanismerna bör även inkludera Busanprinciperna för effektivt utvecklingssamarbete som syftar till att säkerställa institutionaliserad, transparent och inkluderande dialog och ansvarstagande för uppföljning av post2015-agendan. Detta kräver gynnsamma förutsättningar för civilsamhället som en del av en fungerande rättsstat.
För att uppföljning ska bli meningsfull krävs åtaganden för att publicera information och statistik på ett öppet och transparent sätt. Det är viktigt att den institutionella kapaciteten för att producera relevant statistik stärks, men det är också viktigt alla aktörer har kapacitet att använda den statistik som produceras. Ett meningsfullt deltagande för uppföljning och ansvarsutkrävande bygger på att civilsamhället har kapacitet att kunna granska och använda den statistik som produceras. Detta kräver särskilda åtaganden för kapacitetsstärkande.
För att säkerställa att alla människors rättigheter och intressen är representerade bör statistik, i den mån det är möjligt, disaggregeras för kön, ålder, geografisk plats, inkomst och funktionshinder. Disaggregerad statistik för kön bör vara en obligatorisk uppföljning.
- Vi välkomnar dokumentets förslag på en öppen och transparent process för uppföljning, med deltagande av det civila samhället (paragraf 120-121). Vi vill betona att civilsamhällets fria, aktiva och meningsfulla deltagande kräver institutionaliserade mekanismer för uppföljning där civilsamhällets deltagande säkerställs.

Inhemsk resursmobilisering som grund för hållbar utveckling

Övergripande:

- Vi ser att det finns flera positiva skrivningar som rör detta område, och ser att det är bra att arbetet för att stoppa skatteflykt ("evasion" och "avoidance") lyfts till en global nivå och får en ex-

¹ ActionAid, Diakonia, Forum Syd, LO TCO Biståndsnämnd, Plan Sverige, Svenska Kyrkan, och WWF

tra skjuts som en utkomst av FfD. Likt för flera andra områden saknas det dock uppföljningsbara mål. Ett mål skulle kunna vara att minska global skatteflykt (evasion and avoidance) med 50% till år 2030 (Paragraf 21).

Jämställdhetsfokus bör stärkas:

- Vi välkomnar att man (i Paragraf 18) lyfter jämlikhet och jämställdhet som önskvärda resultat av beskattningsregler och som incitament till investerare och i överenskommelser. Vi anser dock att incitament bör kompletteras med obligatorisk rapportering kring hur man har försäkrat att dessa perspektiv finns med.
- Vi välkomnar att man (i paragraf 22) lyfter vikten av kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, men man bör stärka texten kring policy, lagar och normer som möjliggör för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden och tydliggöra kopplingen mellan tillgång till barnomsorg, äldreomsorg och preventivmedel och kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Texten kan även utformas bättre för att försäkra att det finns ett rättighetsperspektiv och inte bara referenser till den ekonomiska effekten av jämställdhet, dessutom är det viktigt att inkludera "women with disabilities".

Värna om ökad transparens:

- Vi välkomnar skrivningarna om offentlig land-för-land rapportering och offentliga register över företagens verkliga förmånstagare, samt automatiskt informationsutbyte. (Paragraf 25)

Dessa skrivningar ser vi som viktiga att ha kvar, och att arbeta för att *offentlighet* ska finnas kvar i dessa åtgärder. Det är dock inte tydligt om de offentliga registerna innefattar både företag och så kallade trustar, vilket vi anser bör ingå.

Paragrafen nämner inte om utvecklingsländer ska kunna delta i automatiskt informationsutbyte på andra villkor under en övergångsperiod (sk non-reciprocity-clause), vilket vi anser vara viktigt.

Stärka inklusiviteten och FNs roll i det globala arbetet:

- Det är positivt att man betonar behovet av ett mellanstatligt organ och därmed ett stärkt samarbete kring skattefrågor på global nivå (Paragraf 28). Att uppgradera FNs skattekommitté kan vara ett sätt, men det viktiga är att FfD mynnar ut i ett *stärkt mellanstatligt arbete inom ramen för FN*, och att *inklusiviteten* i arbetet därmed stärks (givet att nuvarande initiativ utesluter utvecklingsländer från att delta på lika villkor), vidare att det globala samarbetet kring skattefrågor får en *större politiskt tyngd* samt *ökade resurser* för att åstadkomma något konkret. FNs skattekommitté skulle tex kunna fortsätta att vara ett mer tekniskt rådgivande organ till ett nytt mellanstatligt initiativ.
- Vi förespråkar att arrangera ett *Ministerial Roundtable* on tax and domestic resource mobilisation i Addis, som ett sätt att skapa politisk tyngd och att påbörja ett starkare mellanstatligt arbete i frågorna.

Den privata sektorns roll

Övergripande:

- Det är positivt att paragraferna 38 till 40 pekar på vikten av att företag agerar i linje med hållbara utvecklingsmål, behovet av att regeringar utvecklar regelverk i detta avseende, samt investeringars kortsiktiga perspektiv och riskerna det kan medföra. Viktigt att utkastet inkluderar behovet av att komplettera de internationella initiativen med nationell lagstiftning och strategier, och starka regelverk för större företag att genomföra ESG-rapportering. Dessa skrivningar behöver värnas.

- Vi ifrågasätter att kapitlet nu refererar till både inhemsk och internationell privat sektor. Vi skulle föredra att den inhemska privata sektorn fick ett eget stycke som undantar dem från en del av de bindande paragraferna som ska gälla för internationella finansiella flöden.
- Vi anser att jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter ska ses som en del av de mänskliga rättigheterna och inte instrumentaliserar som en faktor för lönsamhet i inhemska och internationella företag, som det nu är formulerat i t.ex. paragraf 42. Vi rekommenderar att formuleringar gällande jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter ses över i hela dokumentet.

Stärka enskilda paragrafer för att få fler bindande krav samt övervakning på internationella finansiella flöden:

- Vi förespråkar att arbeta för ett stärkande av Paragraf 38 så att paragrafen inte bara pekar på vikten av att företag agerar i linje med hållbara utvecklingsmål, behovet av att regeringar utvecklar regelverk i detta avseende, samt investeringars kortsiktiga perspektiv och riskerna det kan medföra – utan också formulerar krav på transparens och mekanismer för ansvarsutkrävande, och givarländers roll.
- Vi förordar att Paragraf 39 utöver ett övergripande budskap om vikten av principer för social och miljömässigt ansvarsfulla näringslivsaktiviteter och investeringar också gör en explicit hänvisning till FN:s vägledande principer.
- Vi önskar att Paragraf 40 förutom att inkludera behovet av att komplettera de internationella initiativen med nationell lagstiftning och strategier, och starka regelverk för större företag att genomföra ESG-rapportering bör ha **deadline** för att implementera ESG-rapportering, och att mänskliga rättigheter omnämns.
- Vi rekommenderar att formuleringarna kring PPP (paragraf 52) stärks för att tydligare ansvarsutkrävande genom transparent planering, utvärdering och övervakning.
- I paragraf 73 förespråkar vi att orden "meaningful trade liberalization" tas bort och ersätts med "based on the principle of special and differentiated treatment" efter "equitable multilateral trading system"

Biståndets unika roll

Övergripande:

- Mycket positivt att 0,7% av BNI fastställs som åtagande, där 2020 är satt som deadline, och slutet av 2015 som deadline för alla givarländer att ta fram tidtabell för att uppnå åtagandet. Positivt med målsättning om ökat andel bistånd till LDCs, även om målsättningen bör sättas högre.
- Positivt med en tydlig hänvisning till utvecklingseffektivitetsprinciperna, och åtagande om att ytterligare stärka det nationella ägarskapet och anpassning till nationella prioriteringar, avbinda biståndet, öka gemensam programmering, ökad transparens.

Värna biståndets fattigdomsfokus:

- Biståndets katalytiska roll i paragraf 58 behöver tydliggöras, då det är oklart vad detta begrepp innefattar. Paragrafen talar också om modernisering av ODA-definitionen, och här behövs en hänvisning till genuint bistånd i form av reella flöden till utvecklingsländer.

Biståndets roll för ökad jämställdhet och kvinnors rättigheter

- Under rubrik C) International Public finance, anser vi att man bör lägga till en paragraf som lyfter vikten av ODA för arbetet med jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter.

Hållbar utvecklingsfinansiering

Övergripande:

- Även inom detta område finner vi flera positiva skrivningar som vi välkomnar och anser viktiga att värna. Det gäller bland annat skrivningarna om avveckling av miljöskadliga subventioner (paragraf 33), om att sätta pris på koldioxidutsläpp bl. a. genom skatter (paragraf 34) och betoningen av vikten av att möta samtliga finansiella åtaganden under UNFCCC och andra internationella konventioner (paragraf 60). Flera av dessa skrivningar skulle med fördel kunna stärkas genom några tillägg och kompletteringar.

Klimatfinansiering:

- Det är utmärkt att paragraf 33 klargör att avvecklingen av miljöskadliga subventioner ska genomföras på ett sätt som inte skadar de fattigaste och mest sårbara grupperna i samhället. En liknande skrivning skulle dock även behöva läggas till i förhållande till frågan om att sätta pris på koldioxidutsläpp i paragraf 34.
- Även om formuleringen om "samtliga åtaganden" under konventionerna innefattar frågan om nya och additionella medel så saknar vi skrivningar som explicit gör en distinktion mellan dessa åtaganden och ländernas åtaganden om utvecklingsfinansiering. Detta gäller inte minst i avsnitt H – om data, monitoring och uppföljning – där frågan om separat redovisning av dessa strömmar bör integreras.

Utvecklingsbankernas safeguard policies:

- I Paragraf 63 finns en olycklig formulering (inte minst i förhållande till den pågående processen inom Världsbanken) om revideringar av utvecklingsbankernas safeguard policies: "*We encourage efforts by the MDBs to make the safeguards process more efficient and time-sensitive, to ensure that public investment is aligned with and contribute to the realization of sustainable development goals without being unduly burdensome*". Att processerna inte ska vara "unduly" betungande är förstås självklart, men betoningen bör ligga på att safeguards på ett effektivt sätt ska säkerställa att tillräckliga hänsyn tas till miljö, mänskliga rättigheter och sociala utvecklingseffekter. på "efficient and time-sensitive" är oroande. Vi föreslår därför att "time-sensitive" ersätts med "effective", och att meningen kompletteras med en skrivning om vikten av att bankerna anslår tillräckliga medel för genomförande och uppföljning.